

Na osnovu člana 82 stav 1 tačka 3 Ustava Crne Gore, Skupština Crne Gore 25. saziva, na drugoj šednici drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2015. godini, povodom razmatranja Godišnjeg izvještaja Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za 2014. godinu, dana 28. decembra 2015. godine, donijela je

ZAKLJUČAK

1. Prihvata se Godišnji izvještaj Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za 2014. godinu.
2. Skupština Crne Gore podržava preporuke Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore upućene: Ministarstvu unutrašnjih poslova-Upravi policije; Ministarstvu unutrašnjih poslova- Upravi policije-Prihvatilištu za strance; Ministarstvu rada i socijalnog staranja-Upravi za zbrinjavanje izbjeglica i Centru za smještaj lica koja traže azil; Ministarstvu rada i socijalnog staranja- Zavodu „Komanski most“, a u vezi sa stanjem u: prostorijama za zadržavanje u organizacionim jedinicama Uprave policije - Ministarstva unutrašnjih poslova; Prihvatilištu za strance u Spužu; Centru za smještaj lica koja traže azil u Crnoj Gori-Spuž i Zavodu „Komanski most“.
3. Skupština Crne Gore izražava uvjerenje da će se kvalitetnom implementacijom Zakona o izvršenju uslovne osude i kazne rada u javnom interesu i Zakona o izvršenju kazni zatvora, novčane kazne i mjera bezbjednosti doprinijeti smanjenju zatvorske populacije i prenatrpanosti u zatvorima, kao glavnog dosadašnjeg problema, a na pozitivne pomake ukazuju i podaci po kojima je za razliku od prošle godine kada su izvršene samo tri kazne rada u javnom interesu, ove godine sa izvršenjem počela 79. kazna rada u javnom interesu, kao i da je u toku potpisivanje 30 ugovora sa pravnim licima koja žele da zaposle osuđena lica koja izdržavaju kaznu zatvora do šest mjeseci.
4. Skupština Crne Gore pohvaljuje aktivnosti Uprave policije Ministarstva unutrašnjih poslova preduzete na poboljšanju uslova i stanja u jedinicama Uprave policije za zadržavanje lica lišenih slobode i konstatuje da je stanje značajno poboljšano u odnosu na 2011. godinu, kada je Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore u Posebnom izvještaju o stanju prostorija Uprave policije za zadržavanje lica lišenih slobode uputio Ministarstvu unutrašnjih poslova-Upravi policije 17 preporuka.

Takođe, konstatuje se da je kontinuiranim aktivnostima Ministarstva unutrašnjih poslova i Uprave policije od devet preporuka sadržanih u Godišnjem izvještaju Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za 2013. godinu ispunjena jedna preporuka- okrečene su prostorije za zadržavanje u Centru bezbjednosti Berane i djelimično su ispunjene tri preporuke, i to:

- U Odjeljenju bezbjednosti Ulcinj obezbijeđeno je redovno održavanje higijene u sanitarnom čvoru;

- U Centru bezbjednosti Kotor i Odjeljenju bezbjednosti Ulcinj obezbijeđeno je zaključavanje električnih ormara i

- U Odjeljenju bezbjednosti Danilovgrad djelimično je obezbijeđeno prirodno osvjjetljenje.

5. Uvažavajući Plan aktivnosti Ministarstva unutrašnjih poslova za ispunjavanje preporuka Evropskog komiteta i Nacionalnog preventivnog mehanizma i najavu da će se u toku 2015. godine realizovati aktivnosti na zamjeni rasvjete, kao i na uvođenju sveobuhvatnog video nadzora u pojedinim centrima i odjeljenjima bezbjednosti, a u narednoj godini planirane investicije za pojedine pritvorske prostorije, uz razumijevanje za dosadašnju nemogućnost realizacije svih preporuka prouzrokovanu nedostatkom budžetskih sredstava, Skupština Crne Gore poziva Ministarstvo unutrašnjih poslova i upravu policije da preduzmu mjere u cilju ispunjenja preostalih neispunjenih preporuka Zaštitnika, kojima se ukazuje da je neophodno da:
- Pravilnik o uslovima koje moraju da ispunjavaju prostorije za zadržavanje lica lišenih slobode („Sl.list CG”, broj 52/2012) upodobe sa standardima CPT-a;
 - u CB Bar, Pljevlja i OB Kotor, Plav, Tivat, Ulcinj i Žabljak prostorije za zadržavanje lica lišenih slobode upodobe standardima CPT-a u pogledu površine i dimenzija;
 - u CB Berane u prostorijama za zadržavanje ugrade česme za vodu za piće sa umivaonikom;
 - u CB Podgorica, Berane, Herceg Novi i Nikšić, OB Žabljak, Ulcinj, Plav i Rožaje obezbijedi potpuna pokrivenost video nadzorom nepokrivenih prostora- prilaz prostorijama za dežurstvo, hodnici, stepeništa i dr, i
 - u CB Berane obezbijedi vještačko osvjetljenje hodnika koji vodi do prostorija za zadržavanje.
6. Skupština Crne Gore pozdravlja aktivnosti Ministarstva pravde i Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija preduzete na ispunjavanju preporuka na unapređenju stanja u Istražnom zatvoru u Podgorici, o čemu svjedoče statistički podaci, jer je kontrolnom posjetom u decembru 2014. godine utvrđeno da Uprava ZIKS-a od ukupno 31 preporuke, koju je Zaštitnik 2013. godine uputio Ministarstvu pravde-Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija, nije ispunila samo šest.
7. Skupština upućuje pohvale Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija koji je od decembra 2014. godine ispunio još jednu preporuku koja je prethodno bila djelimično realizovana, tako da su u potpunosti ispunjene sledeće preporuke koje se odnose na Istražni zatvor Podgorica:
- Obezbijeđen je neophodan namještaj, kao i potrebne količine posteljine, dušeka, jastuka i odgovarajući broj utičnica;
 - Obezbijeđeni su smještajni uslovi za pritvorenike sa invaliditetom (sanitarni čvor i dr.);
 - Obezbijeđeno je adekvatno vještačko osvjetljenje u sobama, koje omogućava pritvorenicima da čitaju, kao i u sanitarnim prostorijama;
 - Obezbijeđena je adekvatna ventilacija sanitarnih prostorija;
 - Obezbijeđeno je funkcionalno i adekvatno sezonsko grijanje soba i samica;
 - U kupatilima je obezbijeđeno adekvatno vještačko osvjetljenje, ventilacija i sezonsko grijanje;
 - U kupatilima su obezbijeđeni svi uslovi za higijensku upotrebu;
 - Obezbijeđeno je kupatilo prilagođeno za osobe sa invaliditetom (koja koriste kolica);
 - Unaprijeđen je kvalitet kuvane hrane;

- Obezbijeđeni su higijenski paketi shodno Pravilniku o bližem načinu izvršenja pritvora za sve pritvorenike koji za to imaju potrebe;
 - Prostorija za distribuciju hrane redovno se kreči, redovno se održava higijena i zamjenjuje se dotrajali inventar;
 - Obezbijeđeno je higijensko dopremanje hleba;
 - Obezbijeđena je odgovarajuća ishrana u skladu sa vjerskim ubjeđenjima;
 - Uvedena je dnevna evidencija medicinske terapije;
 - Uvedena je posebna evidencija zakazanih specijalističkih pregleda u KBC-u, koja sadrži podatke o realizaciji i okolnostima, razlozima za eventualno odlaganje;
 - U stomatološke kartone uvedena je evidencija o datoj anesteziji;
 - Za pritvorenike-pacijente određen i obezbijeđen je odgovarajući režim ishrane u skladu sa utvrđenom dijagnozom;
 - U zatvorskom bolničkom stacionaru su obezbijeđeni zdravi životni uslovi;
 - O prispjeloj novčanoj pošiljci se odmah obavještava primalac, shodno članu 47 Pravilnika o bližem načinu izvršenja pritvora;
 - Svim pritvorenicima, prilikom prijema u Istražni zatvor, uručuje se primjerak Kućnog reda, na jeziku koji razumiju;
 - Prostorija – prijavnica broj 2 adekvatno je opremljena, i
 - U sobama i samicama upodobljen je broj kreveta prema kvadraturi i standardima Evropskih zatvorskih pravila i odredbama Pravilnika o izvršenju pritvora.
8. Skupština Crne Gore podstiče Ministarstvo pravde-Zavod za izvršenje krivičnih sankcija da preduzmu aktivnosti na realizaciji preostalih šest neispunjenih preporuka Zaštitnika koje se odnose na stanje u Istražnom zatvoru Podgorica i ukazuje na potrebu da se:
- obezbijedi dosljedna primjena Pravilnika o bližem načinu izvršenja pritvora ili njegova izmjena, kako bi se obezbijedili adekvatni uslovi da pritvorenici mogu sami da spremaju hranu;
 - obezbijede uslovi za redovno pranje i sušenje veša;
 - obezbijede posebne prostorije za ispovijedanje vjere i zadovoljavanje vjerskih potreba pritvorenika;
 - ispita eventualni štetni uticaj jonizirajućih zračenja po zdravlje pritvorenika, koje emituju ometači za signal mobilne telefonije;
 - za sve pritvorenike obezbijedi propisano trajanje šetnje na otvorenom, od najmanje dva sata dnevno, u prikladnim vremenskim intervalima i
 - obezbijede adekvatni uslovi za povjerljiv razgovor pritvorenika sa advokatom.
9. Skupština Crne Gore konstatuje da su Ministarstvo pravde i Zavod za izvršenje krivičnih sankcija, shodno finansijskim mogućnostima, preduzeli aktivnosti i mjere na realizaciji preporuka Nacionalnog preventivnog mehanizma u cilju poboljšanja stanja u Zatvoru za kratke kazne u Podgorici i od šest preporuka upućenih 2013. godine, dvije su ispunjene u potpunosti:
- obezbijeđeni su adekvatni uslovi za smještaj lica sa invaliditetom, koja koriste invalidska kolica (soba, sanitarni čvor, kupatilo i dr.) i
 - u sobama je upodobljen broj kreveta prema površini shodno odredbama Pravilnika o uslovima koje moraju zadovoljavati prostorije u kojima se smještaju i koje koriste osuđena lica i standardima Evropskih zatvorskih pravila.
- Djelimično su ispunjene dvije preporuke:

- da se obezbijedi dovoljan broj ljekara i
- da se obezbijedi potreban broj izvršilaca u službi obezbjeđenja i službi za tretman shodno utvrđenoj sistematizaciji.

10. Skupština ističe važnim da ZIKS u kontinuitetu preduzima aktivnosti na ispunjenju preporuka, o čemu su obaviješteni članovi Odbora za ljudska prava i slobode Dopisom iz juna 2015. godine, u kojem se navodi da je:

- zaposlen još jedan ljekar opšte prakse,
- u toku interni, a u planu je i raspisivanje javnog oglasa za zaposlenje izvršilaca u službi obezbjeđenja i
- u službi za tretman obezbijeden broj izvršilaca shodno sistematizaciji.

Skupština konstatuje da je u vezi sa dvije neispunjene preporuke kojima se zahtijeva

da se:

- obezbijede uslovi za redovno pranje i sušenje veša i
- obezbijede posebne prostorije za zadovoljavanje vjerskih potreba osuđenih lica, u Komentarima Direktora Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija na preporuke Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za 2014. godinu, dostavljenim Odboru za ljudska prava i slobode ukazano da je obezbijedena mogućnost da veš predaju na pranje u vešeraj Kazneno popravnog doma Podgorica.

11. Polazeći od preporuka Nacionalnog preventivnog mehanizma u vezi sa stanjem u Kazneno-popravnog domu Spuž, Skupština konstatuje da su preduzete aktivnosti na ispunjenju preporuka, jer:

- je obezbijedena adekvatna ventilacija u samicama za izvršenje disciplinskih mjera;

- u toku 2014. i 2015. godine, izvršena je adaptacija bračnih soba br. 1 i 3, kao i opremanje istih odgovarajućim namještajem;

- Uprava ZIKS-a izradila je projektni zadatak kojim se predviđa rušenje Paviljona A starog preko 50 godina i izgradnja dva nova objekta u kojima bi bilo smješteno prijemno odjeljenje i trpezarija. U toku su radovi na adaptaciji prostorija za zdravstvenu službu, karantin i dnevni boravak. Uprava ZIKS-a će kroz donacije i IPA fondove pokušati da kandiduje ovaj projekat kako bi se uz sredstva iz kapitalnog budžeta pokušala obezbijediti sredstva za izgradnju novog Paviljona A;

- Nadstrešnice u Paviljonu C i zatvoru za žene u potpunosti odgovaraju ljetnjim vremenskim uslovima, a izvršena je nabavka materijala za njihovo produženje kako bi iste bile adaptirane i za zimski period;

- U Sektoru za tretman i Sektoru obezbjeđenja povećan je broj službenika, ali još uvijek nije izvršeno popunjavanje do broja utvrđenog Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Ministarstvu pravde-Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija;

- u toku su radovi na izgradnji maloljetničkog zatvora, a očekivanje je da će premještanjem maloljetnika iz F Paviljona isti biti rasterećen, a primjenom Zakona o izvršenju kazni zatvora, novčane kazne i mjera bezbjednosti tj. formiranjem otvorenog odjeljenja riješiće se problem smještaja u Poluotvorenom odjeljenju, i

- U Paviljonu D, u dvije trećine prostorija ugrađeni su ventilatori, a u toku je postavljanje istih u preostalom dijelu Paviljona, čime će se obezbijediti adekvatna ventilacija sanitarnih čvorova u toaletima i prostorijama u kojima je osuđenim licima omogućeno da sami spremaju hranu.

12. U vezi sa neispunjenim preporukama koje se odnose na Zatvor u Bijelom Polju, na koje Nacionalni preventivni mehanizam ukazuje u Godišnjem izvještaju za 2014. godinu, konstatuje se da je u periodu od kontrolne posjete i sačinjavanja Izvještaja do njegovog razmatranja, realizovano sledeće:
- Disciplinske prostorije su renovirane u potpunosti. Otvoreni su prozori koji daju dovoljno dnevne svetlosti, svaka prostorija ima parno grijanje, kao i sanitarni čvor;
 - U toku su radovi koji se vrše u cilju adaptacije prostorije u kojoj će biti smešten vešeraj;
 - U ovoj organizacionoj jedinici, opredijeljene su dvije prostorije za ispovijedanje vjere i zadovoljavanje vjerskih potreba. Radovi su u završnoj fazi;
 - U Zatvoru Bijelo Polje određena je prostorija za smještaj maloljetnih lica.
11. juna 2015. godine u ovoj organizacionoj jedinici boravilo je jedno maloljetno lice koje je bilo smešteno u grupnoj sobi sa punoljetnim licima, s obzirom da je Pravilnikom o bližem načinu izvršenja pritvora predviđeno da maloljetno lice ne smije boraviti samo u sobi, i
- U svim spavaonama toaleti su fizički odvojeni.
13. Skupština Crne Gore ohrabruje Ministarstvo pravde-Zavod za izvršenje krivičnih sankcija i Ministarstvo unutrašnjih poslova-Upravu policije da u narednom periodu, shodno raspoloživim finansijskim sredstvima, nastave sa realizacijom preostalih preporuka Nacionalnog preventivnog mehanizma kako bi se pritvorenim i osuđenim licima obezbijedili što bolji uslovi boravka.
14. Skupština Crne Gore zahtijeva od Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore da prilikom sačinjavanja i podnošenja Godišnjeg izvještaja Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za 2015. godinu prikaže u kom stepenu su ispoštovane preporuke Zaštitnika sadržane u Godišnjem izvještaju Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za 2014. godinu i preostale nerealizovane preporuke iz Godišnjeg izvještaja Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za 2013. godinu.
15. Skupština Crne Gore će preko nadležnog Odbora za ljudska prava i slobode, u okviru kontrolne i nadzorne uloge, pratiti realizaciju preporuka Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore upućenih nadležnim državnim organima, a sadržanih u Godišnjem izvještaju Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za 2014. godinu.

Broj: 00-72/15-18/3

EPA 821 XXV

Podgorica, 28. decembar 2015. godine

SKUPŠTINA CRNE GORE 25. SAZIVA

